

II. ročník

DN

1) Naučit :

a) Historie české státnosti

b) Vznik a vývoj Československa a České republiky

2) Zpracovat :

a) kdy vznikla první ranní forma státu na našem území a jak se jmenovala?

b) který rod sjednotil roztráštěná území?

c) v kterých letech probíhala I. světová válka?

d) kdy byla vyhlášena samostatnost českého státu a kdo byl zvolen prvním prezidentem?

e) které období označujeme pojmem "první republika"?

f) co byla Mnichovská dohoda v roce 1938?

g) co se odehrálo na našem území v letech 1946, 1948, 1968, 1989

Společnost se vůči některým národnostním menšinám uzavírá a chová se k nim xenofobně až rasisticky.

XENOFOBIE je vyhrocený odpor a nedůvěra k cizincům a strach z nich. RASISMUS je pronásledování, případně snaha o likvidaci tzv. „méněcenné rasy“, za kterou rasisté považují zejména etnika s odlišnou barvou pleti.

Nebezpečím pro menšiny však nejsou jen rasisticky motivované útoky extremistů (např. hnutí skinheads, neonacistů), ale i skrytý rasismus většinové společnosti (předsudky, diskriminace).

Náš stát

Historie české státnosti

STÁTNOST je ideovou podstatou státu, představuje vědomí sounáležitosti občanů a zahrnuje historické tradice státu.

9. a poč. 10. století – prvním útvarem na našem území, který je možné označit jako ranou formu státu, je Velkomoravská říše. Po jejím zániku se jádro dalšího státního vývoje v českých zemích přesunulo do přemyslovského knížectví ve středních a západních Čechách, jehož centrem se stala Praha.

r. 995 – roztržštěné území sjednotili Přemyslovci. Přemyslovský stát spojoval území Čech a Moravy a udržel se po řadu staletí ve stejném rozsahu.

Přelom 12. a 13. století – výsledkem vnitřního vývoje se v Čechách stabilizuje královská moc. Za vlády Přemysla Otakara I. získaly Čechy dědičný královský titul (potvrzen Zlatou bulou sicilskou r. 1212).

14. století – pevnou podobu vtiskl českému soustátí císař Karel IV. a právně jej scelil listinami z roku 1348 do útvaru nazvaného země Koruny české. Karel IV. usiloval o spojení české koruny s korunou římskou. České země chápal jako nový politický střed Svaté říše římské národa německého, což vedlo i k mimořádné péči o Prahu.

1458 – prvním zvoleným panovníkem, bez ohledu na ujednání či dynastický původ, byl Jiří z Poděbrad. Krále volili zástupci českých stavů, které musel respektovat.

1526 – na trůn nastoupili volbou českých stavů na takřka 400 let Habsburkové a později si zajistili právo monarchů dědičných. Země Koruny české byly až do roku 1918 součástí soustátí, které tvořily ještě rakouské země, Uhry a další území.

Vznik a vývoj Československa a České republiky

Mezníkem ve vývoji Evropy se stala 1. světová válka (1914–1918). Vznikaly první koncepce českého státu, který by nebyl součástí rakouské monarchie.

Za rozbití Rakouska a vytvoření suverénního českého státu bojoval v emigraci Tomáš Garrigue Masaryk. V Čechách našel podporu v tajné organizaci Mafie vedené Edvardem Benešem. Společně s Milanem Rastislavem Štefáníkem sesta-

Poznámky:

V ČR je propagace rasismu trestná.

rasismus, nacionalismus (viz str. 28)

Prvními obyvateli na našem území byli Bójové, odtud latinsky název Bohemia.

Za patrona české země je od své násilné smrti považován přemyslovský kníže Václav (907–935).

České přemyslovské knížectví bylo v 10. stol. nejmenším státem ve střední Evropě, přesto však představovalo respektovanou vojenskou sílu se samostatným postavením.

Království tehdy znamenalo nejvyšší hierarchii evropských politických celků.

Karlova státnická osobnost, jeho úspěchy, rozhled i vzdělání k němu obracely pozornost evropských politických a kulturních veličin.

Panovník přestal být na přelomu 15. a 16. století suverénním vládcem, za vlády Jagellonců proto hovoříme o českém stavovském státu.

Nový princip správy státu po bitvě na Bílé hoře (1620) je nazýván absolutismus. Výsadní moc v něm náleží panovníkovi a jim jmenované vládě, ostatní složky společnosti mají jen druhořadou úlohu.

vili r. 1916 Česká tirakouského od právní kontinuit podporu západní rodní rady výraz

Po porážce Rakouska politickou republikou, Uherska monarchie byly a Slovinců (od r. republikou. K Č

28. října 1918 nost českého : se Martinskou d

Na první schůzi byl 14. listopadu republiky a Kar jako první rep

Ve 30. letech v k moci v Německu (tz sudetoněmecký Na základě Hitlerova odstoupení pol v Mnichově (p cie), Adolf Hitler Československo

Tzv. druhá rep

V březnu 1939 torát Čechy : vensku vznikl f

Zápas za obnovení Beneš, který v : né prezident republiky. Porážka základě výsled v Košicích vyt státu (5. 4. 194

V prvních povojnových jmenována novými národními otázkami stran (národní prezident jmenován téhož roku ab

vili r. 1916 Českou, později Československou národní radu jako hlavní orgán protirakouského odboje. Argumentovali jak zásadou sebeurčení národů, tak státoprávní kontinuitou českého státu v historických hranicích. Postupně získávali podporu západních mocností, hlavně USA, Velké Británie a Francie. Snahy Národní rady výrazně podpořily boje československých legií.

Po porážce Rakouska-Uherska na podzim 1918 získaly utlačované národy monarchie politickou autonomii. Habsburská monarchie se rozpadla na Rakouskou republiku, Uherské království a Československou republiku. Podstatné části území monarchie byly přičleněny k Rumunskému království, Království Srbů, Hrvatů a Slovinců (od r. 1929 Království Jugoslávie) a k obnovenému Polsku, které se stalo republikou. K Československu byla v roce 1919 připojena Podkarpatská Rus.

28. října 1918 byla v Obecním domě v Praze oficiálně vyhlášena samostatnost českého státu jako demokratické parlamentní republiky. O dva dny později se Martinskou deklarací ke společnému státu přihlásila slovenská reprezentace.

Na první schůzi Revolučního Národního shromáždění Republiky československé byl 14. listopadu v nepřítomnosti zvolen Tomáš Garrigue Masaryk prezidentem republiky a Karel Kramář předsedou vlády. Období let 1918-1938 se označuje jako první republika.

Ve 30. letech v Evropě sililo fašistické a nacistické hnutí a s příchodem Hitlera k moci v Německu (1933) se zvyšovalo i ohrožení ČSR. Po připojení Rakouska k Německu (tzv. anšlusu) v r. 1938 se stupňovaly Hitlerovy nároky na přijetí sudetoněmeckých požadavků, směřujících k rozbití Československa.

Na základě Hitlerových požadavků vypracovala britská a francouzská vláda plán na odstoupení pohraničních oblastí. 29. září 1938 na konferenci mocností v Mnichově podepsali Nevill Chamberlain (Británie) a Edouard Daladier (Francie), Adolf Hitler (Německo) a Benito Mussolini (Itálie) dohodu, kterou donutili Československo přenechat své pohraničí Německu.

Tzv. druhá republika česko-slovenská trvala pouze od 1. 10. 1938 do 15. 3. 1939.

V březnu 1939 byly české země okupovány německou armádou a jako Protektorát Čechy a Morava začleněny do nacistické Velkoněmecké říše. Na Slovensku vznikl formálně samostatný klerofašistický stát – satelit Německa.

Zápas za obnovení samostatného Československa vedl v exilu (Londýn) Edvard Beneš, který v roce 1940 prosadil Prozatímní státní zřízení československé, tvořené prezidentem, vládou a Státní radou, která byla poradním sborem prezidenta republiky. Porážka Německa a konec 2. světové války přinesly obnovení ČSR. Na základě výsledků jednání londýnského a moskevského exilového centra byla v Košicích vytvořena nová československá vláda, která přijala program obnovy státu (5. 4. 1945 Košický vládní program).

V prvních poválečných parlamentních volbách r. 1946 zvítězili komunisté a byla jmenována nová vláda v čele s Klementem Gottwaldem. Neshoda v řešení personálních otázek v čele pražské policie vyústila ve vládní krizi demisi ministrů tří stran (národní socialisté, lidovci, slovenští demokraté). Po složitých jednáních prezident jmenoval novou vládu s dominantním postavením komunistů. V červnu téhož roku abdikoval.

Poznámky:

Legie – zahraniční vojsko složené z českých a slovenských emigrantů, válečných zajatců a zběhů rakouské armády.

Tomáš Garrigue Masaryk

Sudetskými se začali nazývat Němci z příhraničních oblastí Čech, Moravy a Slezska už před 1. sv. válkou. Usilovali o vytvoření samostatných provincií.

Tzv. mnichovský komplex shrnuje rozhořčení a zklamání Čechů nad zradou spojenců – Velké Británie a Francie – a jejich vedoucích představitelů.

Cílem nacistů byla během 2. světové války germanizace (poněmčení) českého a moravského prostoru vysídlením, příp. likvidací českého národa.

Edvard Beneš

Nový režim s rozhodujícím postavením KSČ vybudoval autoritativní vládu. Došlo k výměně vedoucích pracovníků ve všech oblastech hospodářského, politického a kulturního života za osoby věrné novému režimu. Pokračoval proces znárodnění (přechod majetku do vlastnictví státu).

V r. 1968 se reformní komunisté se spontánní podporou občanů pokoušeli o demokratizaci života. Snahy o reformu ukončil 20. srpna vpád vojsk Varšavské smlouvy.

Následovala „normalizace“ poměrů v československé společnosti. Tisíce komunistů byly vyloučeny ze strany a proběhly čistky ve školách i kulturních institucích. Následovala obrovská deziluze a další mohutná vlna emigrace.

Přelomem ve vývoji Československa byla studentská demonstrace, svolaná na 17. listopadu 1989, tj. na den 50. výročí uzavření vysokých škol nacisty a popravy devíti představitelů studentského hnutí. Řada manifestací a stávek (tzv. sametová revoluce) vyústila v požadavek odchodu dosavadní politické garnitury. Po demisi vlády jmenoval odstupující prezident Husák novou vládu. Na konci prosince 1989 byl Václav Havel zvolen prezidentem ČSSR. V červnu 1990 se po 44 letech konaly volby s možností výběru politických stran a hnutí. Název státu byl v březnu 1990 změněn na Československá federativní republika, v dubnu na Česká a Slovenská federativní republika.

Diskuse o uspořádání vztahů mezi Čechy a Slováky, kteří vinili federální orgány z negování slovenských zájmů, vyvrcholily vznikem dvou suverénních států – České republiky a Slovenské republiky 1. ledna 1993.

Státní symboly

České státní symboly byly schváleny zákonem České národní rady a jsou ukotveny také v čl. 14 Ústavy ČR.

STÁTNÍ SYMBOLY jsou předměty, které si stát ústavou určil jako své oficiální a nezaměnitelné označení; vycházejí z tradic státu, který reprezentují.

Státní symboly ČR:

- **Velký státní znak** vyjadřuje spojení všech historických zemí státu, tedy Čech, Moravy a Slezska. Tvoří jej čtvercový štít, v jehož prvním a čtvrtém poli je stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou korunou a zlatou zbrojí; ve druhém poli je stříbrno-červeně šachovaná moravská orlice se zlatou korunou a zlatou zbrojí; ve třetím zlatém poli je slezská černá orlice se stříbrnou sponou zakončenou jetelovými trojlístky a uprostřed s křížkem, se zlatou korunou a červenou zbrojí.
- **Malý státní znak** tvoří červený štít, v němž je stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou korunou a zlatou zbrojí.
- **Státní barvy** jsou bílá, červená a modrá v uvedeném pořadí. Jsou odvozeny od barev státního znaku a státní vlajky. Užívají se v podobě trikolory k obecnému označení státního majetku či k dekoracím účelům při slavnostních příležitostech.
- **Státní vlajka** se skládá z horního pruhu bílého a dolního červeného, mezi něž je vsunut žerďový modrý klín do poloviny délky vlajky; vznikla po dlouhých jednáních v roce 1920, po rozdělení Československa ji převzala ČR.

Poznámky:

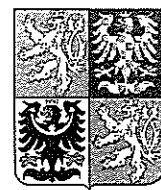
V čele ČSR stáli prezidenti:

- 1918–35: Tomáš G. Masaryk
- 1935–38: Edvard Beneš
- 1938–39: Emil Hácha
- 1940–45: Edvard Beneš (prezident v emigraci)
- 1939–45: Emil Hácha (protektorátní prezident)
- 1939–45: Jozef Tiso (slovenský prezident)
- 1945–48: Edvard Beneš
- 1948–53: Klement Gottwald
- 1953–57: Antonín Zápotocký
- 1957–68: Antonín Novotný
- 1968–75: Ludvík Svoboda
- 1975–1989: Gustáv Husák
- 1989–1992: Václav Havel

R. 1960 byl změněn název státu na Československá socialistická republika (ČSSR). V r. 1969 se dosavadní unitární ČSSR změnila na federaci České a Slovenské socialistické republiky.

Varšavská smlouva (viz str. 73)

Prvním prezidentem samostatné ČR byl v letech 1993–2003 Václav Havel.

Korunovaný stříbrný dvouocasý lev byl znakem Českého království už od 2. pol. 12. stol. Obě orlice jsou doloženy až od 13. stol., nejběžnější heraldická forma je s rozepjatými křídly.

- **Vlajka** předajícím se z pole je velkými lipov.
- **Státní pečetě** nách, koler
- **Státní hymna** Kajetána T. hudby pro 1834, záhy

Kde domov voda hučí p bory šumí i v sadě škví zemský ráj

Neoficiálním Tvoří je koru hotovit r. 134 níků, posledr 16. stol. Kor korunovace n jeden den. K vstupem jsou 7 držitelů klí movny a Ser biskup a prol

Právní

Ústava

ÚSTAVA (k tého státu, body občan

Ústava má t práv a svobc

- **psané** – dc
- **nepsané** –

Ústavy jsou i (referendem

- **flexibilní**
- **rigidní** (členů par